

Bemærkninger til forslaget

Hensigten med forslaget er at sikre voldtægts ofre adgang til lettilgængelig og kompetent undersøgelse og behandling uden at lægge hindringer i vejen for den nødvendige politimæssige efterforskning.

Hidtil har en (som oftest) kvinde, der har været udsat for voldtægt eller anden vold, været henvist til at henvende sig på politistationen, hvor der optages rapport, og hvorefter der på politiets anmodning kan foretages en retslægelig undersøgelse og rekvireres en bistandsadvokat. Den retslægelige undersøgelse foregår ikke på politistationen. Den aktuelle praksis for de retslægelige undersøgelser tilgodeser ikke kvindens omsorgsbehov og belaster med transport mellem politistation og undersøgelsessted.

Det er kun en ukendt, men formodentlig mindre andel af voldtægter, der anmeldes. Det vides, at en del kvinder undlader anmeldelse på grund af en oplevelse af, at der tages utilstrækkeligt hensyn til deres tilstand og behov for rådgivning og behandling.

Følgerne efter voldtægt eller voldtægtsforsøg er ofte alvorlige og langvarige. Det drejer sig om nedsat selvværd, angst, depression, psykosomatiske symptomer og underlivsgener. Disse problemer medfører mange kontakter til sundhedsvæsenet.

I 1983 nedsatte Justitsministeriet et udvalg med henblik på behandlingen af voldtægts- og voldssager og en styrkelse af den forurettedes stilling. Udvalget afgav betænkning i 1987. Heri indgik med en norsk ordning som forbillede et forslag om, at der etableres en særlig modtagelse og behandling af disse ofre, således at rutinerne ved undersøgelse og afhøring af offeret tilpasses hendes særlige situation, samt at der generelt gives tilbud om psykologbehandling. Udvalgets anbefaling er ikke blevet fulgt, og Danmark er i dag det eneste nordiske land, hvor der ikke er etableret offentlige centre for voldtægts ofre.

I Island, Norge, Sverige og Finland kan en kvinde efter voldtægt henvende sig til et sygehus, som herefter koordinerer det videre forløb. Inden for de sidste

10 år er der i disse lande oprettet særlige centre i tilknytning til en skadestue, en akut modtageafdeling eller en gynækologisk afdeling på sygehus i de større byer. Centrene tilbyder 24 timer i døgnet undersøgelse, retslægelig dokumentation, behandling og rådgivning, og der er adgang til psykolog. Desuden ydes der juridisk vejledning vedrørende politianmeldelse, og såfremt kvinden ønsker at anmelde overgrebet til politiet, foregår forhøret på centret i trygge omgivelser. Det er påvist, at det er afgørende for forebyggelsen af langvarige følger af overgrebet, at offeret føler sig tryk og respekteret.

FN vedtog i 1985 en deklARATION med anbefalinger vedrørende behandlingen af voldtægts ofre og uddannelse af personale. I 1993 kom endnu en deklARATION om, at medlemsstaterne bør tilstræbe at afskaffe vold mod kvinder. Endvidere har WHO i 1997 opfordret de enkelte lande til at forstærke indsatsen for at forebygge følger af vold mod kvinder.

En dansk ordning bør indeholde, at et offer altid kan henvende sig og blive undersøgt på det nærmeste centralsygehus. Som minimum bør der oprettes et center i hovedstadsområdet, men for forslagsstillerne er målet efterfølgende, at der oprettes centre også i Odense, Århus og Ålborg. Centret (centre) indsamler data, erfaringer og viden til brug for forskning og for udvikling af uddannelse, herunder tværfaglige kurser, til de relevante personalegrupper. Endelig skal centret (centre) i et samarbejde med justitsvæsenet sikre, at der findes den fornødne kompetence i sygehusvæsenet til at varetage de beskrevne opgaver.

Forslagsstillerne tilslutter sig i øvrigt det synspunkt, som det ovennævnte udvalg under Justitsministeriet dengang gjorde gældende, at sådanne centre (afdelinger) ikke vil mindske behovet for økonomisk støtte til de eksisterende eller fremtidigt etablerede krisecentre, hvor voldtægts ofre vil kunne bo i længere tid og få bistand til løsning af personlige, arbejdsmæssige og andre sociale problemer.